

Doradzamy ludziom

GORZÓW
WIELKOPOLSKI

Kampania edukacyjna **! WARTO WIEDZIEĆ WIĘCEJ !**

Mediacja w prawie karnym – narzędzie sprawiedliwości naprawczej

Mediacja jest jednym z alternatywnych sposobów rozwiązywania sporów, który zyskał coraz większe znaczenie w polskim prawie karnym. Stanowi ona dobrowolny proces, w którym bezstronny mediator pomaga stronom konfliktu – osobie poszkodowanej i sprawcy przestępstwa – dojść do porozumienia. Celem mediacji w prawie karnym jest nie tylko rozwiązanie konfliktu, ale także przywrócenie poczucia sprawiedliwości u poszkodowanego oraz stworzenie warunków do refleksji i zmiany postępowania u sprawcy, a nade wszystko – szybkie naprawienie wyrządzonej szkody.

Czym jest mediacja w prawie karnym?

Mediacja w prawie karnym to procedura, w której ofiara i sprawca, przy wsparciu mediatora, mają możliwość omówienia skutków przestępstwa oraz wypracowania wspólnego porozumienia. Proces ten jest dobrowolny i opiera się na zasadach równości oraz poufności. Mediacja może odbyć się na etapie postępowania przygotowawczego, sądowego lub wykonawczego, a jej przebieg regulują przepisy Kodeksu postępowania karnego oraz rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości w sprawie postępowania mediacyjnego.

Cele mediacji w postępowaniu karnym

Głównym celem mediacji w prawie karnym jest naprawienie szkód wyrządzonych przestępstwem. Dzięki mediacji:

- osoba poszkodowana może uzyskać zadośćuczynienie za poniesione straty materialne lub moralne,
- sprawca ma szansę zrozumieć konsekwencje swojego czynu i przejąć odpowiedzialność za swoje działania,
- konflikt między stronami zostaje rozwiązany w sposób satysfakcjonujący dla obu stron, co zmniejsza ryzyko eskalacji napięć w przyszłości.

Dodatkowo mediacja wspiera funkcjonowanie wymiaru sprawiedliwości, przyczyniając się do szybszego zakończenia postępowania oraz odciążenia sądów od rozpatrywania mniej skomplikowanych spraw.

Wpływ mediacji na osobę poszkodowaną

Dla osoby poszkodowanej mediacja jest szansą na wyrażenie swoich uczuć i oczekiwań w bezpośrednim dialogu ze sprawcą. Proces ten pozwala ofierze odzyskać poczucie sprawiedliwości, które często jest zachwiane w tradycyjnym postępowaniu karnym. W mediacji sprawca może się postawić w roli swojej ofiary i zrozumieć, co czuła w wyniku czynu, którego się dopuścił. Często taka odwrócona retrospekcja pozwala sprawcy pojąć wagę wyrządzonej krzywdy swojej ofierze czy też poszkodowanej osobie. Ponadto mediacja może prowadzić do szybszego uzyskania zadośćuczynienia lub rekompensaty, co ma szczególne znaczenie w przypadku strat materialnych i ewentualnej długiej drodze do odszkodowania w postępowaniu cywilnym. Niektóre szkody wymagają natychmiastowego podjęcia działań, a upływ czasu może pogłębić tylko wyrządzoną stratę i szkodę.

Korzyści mediacji dla oskarżonego

Dla sprawcy mediacja stanowi okazję do przyznania się do winy i naprawienia wyrządzonej szkody w atmosferze zrozumienia i empatii. Fakt okazania skruchy, szczerych przeprosin a przede wszystkim naprawienie wyrządzonej szkody, może również wpłynąć łagodząco na wymiar kary, ponieważ polskie prawo karne przewiduje możliwość uwzględnienia wyników mediacji przy orzekaniu wyroku. W praktyce mediacja może doprowadzić do warunkowego umorzenia postępowania lub zastosowania łagodniejszej sankcji.

Uczestnicy mediacji

W mediacji w prawie karnym biorą udział:

- **osoba poszkodowana,**
- **sprawca przestępstwa,**
- **mediator** – osoba bezstronna dla stron i neutralna wobec przedmiotu sprawy, która pomaga stronom w komunikacji oraz wspiera w wypracowaniu porozumienia.

Mediatorami mogą być osoby wpisane na listę mediatorów prowadzoną przez sądy okręgowe, specjalnie dedykowane do spraw karnych (osoby z wykształceniem m.in. prawniczym, pedagogicznym). Ich zadaniem jest nie tylko organizowanie spotkań mediacyjnych, ale także dbanie o przestrzeganie zasad mediacji i zachowania równowagi stron w postępowaniu.

Zasady mediacji

Proces mediacyjny opiera się na kilku kluczowych zasadach, które zapewniają jego skuteczność i rzetelność:

1. **Dobrowolność** – udział w mediacji jest dobrowolny dla obu stron.
2. **Poufność** – przebieg mediacji nie może być ujawniony bez zgody stron.

3. **Bezstronność mediatora** – mediator nie może faworyzować żadnej ze stron.
4. **Równość stron** – strony są traktowane na równi, a ich prawa i interesy są szanowane.
5. **Neutralność** – mediator nie narzuca rozwiązań, a jedynie wspiera w ich wypracowaniu.

Podsumowanie

Mediacja w prawie karnym jest skutecznym narzędziem sprawiedliwości naprawczej, które łączy interesy osoby poszkodowanej i sprawcy. Pozwala na odbudowanie poczucia sprawiedliwości, naprawienie szkód oraz zapobieganie dalszym konfliktom. Dzięki jasno określonym zasadom i profesjonalnemu wsparciu mediatorów mediacja staje się coraz bardziej popularnym elementem postępowania karnego, oferując korzyści nie tylko stronom konfliktu, ale także całemu systemowi wymiaru sprawiedliwości.

Z bezpłatnej mediacji można skorzystać w punktach nieodpłatnej pomocy prawnej i świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego.

Nieodpłatna pomoc mediatora jest skierowana do osób, których nie stać na płatną pomoc, mogą z niej skorzystać również przedsiębiorcy niezatrudniający innych osób w ciągu ostatniego roku.

Nieodpłatna mediacja nie obejmuje spraw, w których:

- 1) sąd lub inny organ wydały postanowienie o skierowaniu sprawy do mediacji lub postępowania mediacyjnego;
- 2) zachodzi uzasadnione podejrzenie, że w relacji stron występuje przemoc.

Masz pytania dotyczące mediacji? Borykasz się z problemami natury prawnej, a nie jesteś w stanie ponieść kosztów odpłatnej pomocy prawnej?

Możesz skorzystać z darmowej porady w punktach nieodpłatnych pomocy prawnej i świadczenia poradnictwa obywatelskiego m.in. przy ul. Wawrzyniaka 4 lub w budynku Urzędu Miasta przy ul. Teatralnej 26, pok.102 w Gorzowie Wielkopolskim.

Punkty są czynne od poniedziałku do piątku.

Obowiązują wcześniejsze zapisy na poradę pod nr tel.: 95 73 55 909 lub rejestracja on-line <https://np.ms.gov.pl>

Artykuł powstał w ramach realizowanego przez Stowarzyszenie CIVIS SUM zadania publicznego pt.: Prowadzenie punktu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w godz.: 11:30 - 15:30 oraz realizacja zadań z zakresu edukacji prawnej na terenie Miasta Gorzowa Wielkopolskiego w 2025 r. finansowanego ze środków pochodzących z budżetu Państwa, przekazanych przez Miasto Gorzów Wielkopolski. Artykuł jest wkładem własnym osobowym do ww. zadania.